

Minne og læring i Regjeringskvartalet

Velkommen til Regjeringskvartalet!

På begynnelsen av 1900-tallet ble området hvor Regjeringskvartalet ligger i dag referert til som Empirekvartalet. I dette området var Norges første Rikshospital. Bygningene i kvartalet var altså ikke laget for politisk arbeid og ble derfor etterhvert revet. Det eneste som står igjen av det gamle Empirekvartalet er Lindealleen som fører opp til Høyblokka.

G-blokka var det første bygget i Regjeringskvartalet som ble bygget til den norske regjeringen. I 1905 forlot Norge unionen med Sverige, og det ble viktig for den nye nasjonen å bygge en selvstendig identitet. G-blokka sto ferdig i 1906 og representerer dermed starten på en ny tid for det norske demokratiet. Etter andre verdenskrig ble det et større fokus på et mer åpent og tilgjengelig demokrati. Høyblokka, som sto ferdig i 1958, ble og er et symbol på dette.

Byggene i Regjeringskvartalet fikk store skader under terrorangrepet 22. juli 2011. I dag gjenreises Regjeringskvartalet, og det nye som bygges vil stå side om side med tydelige spor etter terrorangrepet. Dette vil minne oss om de vi mistet og om hvorfor vi aldri må ta demokratiet vårt for gitt.

Foto: Randolf Kure / Oslo Museum
Regjeringsbygget ved arbeidstidens slutt. 1962

1 G-blokka

G-blokka var det første bygget i Regjeringskvartalet som ble bygget til den norske regjeringen. Den er tegnet av arkitekt Henrik Bull og sto ferdig i 1906. G-blokka er bygget i jugendstil, som viser seg i form av fantasirike detaljer, som for eksempel uglemotivet på dørhåndtakene. Bygget skulle egentlig bare være en liten del av et større bygg, men på grunn av dårlig økonomi ble bare sidefløyen ferdigstilt. Andre verdenskrig satt i tillegg en effektiv stopper for fullføring av byggeprosjektet.

G-blokka representerer starten på en ny tid for det norske demokratiet, da Norge hadde forlatt unionen med Sverige året før bygget sto ferdig. På starten av 1900-tallet var de aller fleste politikere menn fra eliten. Kvinner fikk ikke stemmerett før i 1913, men det første store inntoget av kvinner på Stortinget skjedde så sent som på 1970-tallet.

Finansdepartementet holder til i G-blokka. Bygget fikk moderate skader i terrorangrepet 22. juli 2011 og departementsarbeidet fortsatte som før under oppussingen. Finansminister Siv Jensen har kontor i dette bygget.

3 Høyblokka

Høyblokka sto ferdig i 1958 og er tegnet av arkitekt Erling Viksjø, som også tegnet Y-blokka. Med sine 15 etasjer ble Høyblokka en av Oslos høyeste bygninger, og på 90-tallet ble det bygd to etasjer til. Bygget var inspirert av FN-komplekset i New York som sto ferdig rundt samme tid. I likhet med Y-blokka ble Høyblokka tegnet i tråd med sosialdemokratiske verdier om åpenhet og felleskap som ble enda viktigere etter krigen. Regjeringskvartalet skulle være åpent for befolkningen og kunsten som finnes på begge bygg skulle være tilgjengelig for alle.

Fra 1958 fram til terrorangrepet i 2011 har alle norske statsministere hatt kontor i toppen av Høyblokka. Justis- og politidepartementet holdt til i de andre etasjene.

Høyblokka var målet for det første angrepet 22. juli 2011, og Anders Behring Breivik parkerte bombebilen helt inntil blokka. Den gangen fantes det ikke like mange sperringer rundt bygget som det gjør i dag. Bygget fikk store innvendige skader og er i dag kun et betongskjelett med en presenning på utsiden.

Høyblokka skal renoveres i forbindelse med byggingen av nytt Regjeringskvartal. Etter planen skal statsministeren være den første som flytter inn i det nye Regjeringskvartalet i 2024, og igjen ha kontor øverst i Høyblokka.

2 Relocating the past: Ruins for the future

Etter terrorangrepet 22. juli sto VGs avismonter i Akersgata igjen med synlige spor fra bomben i Regjeringskvartalet. Avisene i monterer er preget av sommertid og agurknytt, og tar deg tilbake til Norge før terroren rammet.

Monteren sto urørt utenfor VG-bygget frem til 2013, da kunstneren Ahmad Ghossein igangsatte en flytteaksjon for å bevare den. Da ble monterer omgjort til kunstprosjektet *Relocating the past: Ruins for the future*. Enkelt oversatt betyr tittelen at vi flytter på fortiden for å vise ruinene for fremtiden.

Det er usikkert hvor Ahmad Ghosseins kunstprosjekt *Relocating the past: Ruins for the future* skal plasseres under oppussingen av Regjeringskvartalet og hvor det skal stå når byggeprosessen er ferdig. I dag er monterer et av stedene og gjenstandene i Regjeringskvartalet som forteller oss noe om det som skjedde 22. juli 2011.

4 Det midlertidige nasjonale minnesteet etter 22. juli 2011

Det midlertidige nasjonale minnesteet etter 22. juli ble avduket 22. juli 2018.

Hovedelementet er minneveggen med navn og alder på alle de 77 som ble drept i Regjeringskvartalet og på Utøya 22. juli 2011.

Glass og lys er gjennomgående temaer i utformingen. Bruken av glass skal minne om gater dekket av glass fra alle de ødelagte vinduene i byggene omkring, fredag 22. juli 2011.

Minnesteet skal fungere som nasjonalt minnesteet frem til nytt Regjeringskvartal står ferdig. Den nasjonale minnemarkeringen etter 22. juli avholdes her hvert år. Det er ikke avgjort hvor det permanente minnesteet skal være eller hvordan det skal utformes.

Minnesteet er tilgjengelig gjennom hele byggeperioden, og skal minne om de vi mistet og det som ble angrepet 22. juli 2011. Minnesteets betongvegger vil markere et skille mellom bygningsarbeidet og befolkningen - en tydelig påminnelse om årsakene til at vi i dag gjenreiser Regjeringskvartalet.

5 Y-blokka

Y-blokka sto ferdig i 1969 og ble tegnet av arkitekt Erling Viksjø, som også tegnet Høyblokka. Arkitekten hentet inspirasjon fra kjente internasjonale bygg fra samme tidsperiode. I likhet med Høyblokka ble Y-blokka tegnet i tråd med sosialdemokratiske verdier om åpenhet og felleskap som ble enda viktigere etter krigen. Regjeringskvartalet skulle være åpent for befolkningen og kunsten som finnes på begge bygg skulle være tilgjengelig for alle.

Kunnskapsdepartementet holdt til i Y-blokka frem til 22. juli 2011. Bygget fikk store skader under terrorangrepet og har ikke huset noe departement siden. I forbindelse med ombyggingen av Regjeringskvartalet er det bestemt at Y-blokka skal rives. Dette har ført til mange reaksjoner, mye på grunn av Pablo Picassos veggkunst som pryder bygget både inn- og utvendig, men også fordi mange mener bygget har stor historisk betydning.

6 Grass Root Square

Kunstinstallasjonen Grass Root Square er laget av den sør-koreanske kunstneren Do Ho Suh. På avstand kan det se ut som det grønne i kunstverket er gress som trenger seg gjennom betongen, men når man kommer nærmere dukker det opp et folkehav. Mange små mennesker - barn, kvinner og menn - i et stort fellesskap.

Ifølge kunstneren symboliserer verket et budskap om at selv om vi mennesker hver for oss er små og svake, kan vi sammen bære de tyngste byrder og gjøre en stor forskjell i samfunnet.

Kunstverket består av 50.000 bronseskulpturer, med 400 unike figurer. En grasrotbevegelse er en politisk eller kulturell aksjon som starter i folket, og tittelen på verket spiller på det. Grass Root Square ble oppført i 2012, men ble påbegynt før 22. juli 2011. I dag har verket en viktig symbolsk plass i Regjeringskvartalets minnelandskap.

7 Tinghuset

Oslo tingrett ble opprettet i 1866. Oslo tinghus på C.J. Hambros plass åpnet dørene i 1994.

Rettsaken mot Anders Behring Breivik ble gjennomført her i Oslo tinghus i perioden 19. april til 25. juni 2012. Breivik ble dømt til 21 års forvaring i fengsel. Dette betyr at straffen kan forlenges så lenge han vurderes som farlig for samfunnet.

Norsk lov krever at et menneske må være tilregnelig for å kunne straffes. En person vurderes som utilregnelig dersom personen er sterkt psykisk utviklingshemmet, psykotisk eller hadde en bevissthetsforstyrrelse da forbrytelsen ble begått. Under rettssaken var det aldri tvil om at Breivik hadde gjort det han sto tiltalt for. Han erkjente også selv handlingene. Det store spørsmålet handlet nettopp om hvorvidt Breivik var tilregnelig eller utilregnelig. Han ble kjent tilregnelig og kunne dermed straffes.

Oppgave:

- Les om stedet du er ved i brosjyren
- Ta et bilde ved eller av stedet dere besøker
- Finn tre ord eller én setning som dere mener knytter dette stedet til 22. juli 2011.
- Legg ut bildet med ord/setning på Instagram og tag bildet med #22julisenteret

Disse spørsmålene kan hjelpe dere på vei:

- Hvordan kan du knytte dette stedet til terroristens meninger?
- Kan dette stedet si noe om hva slags samfunn vi ønsker oss for fremtiden?

Notater

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.